

3. Jelentés az Állattárról.

Jelentésemet az állattárról az 1910. évben a következő pontokba foglalom: gyarapodás és állomány az 1910. év végével; rendezési munkálatok; átköltözés; munkaerő; anyagiak.

Gyarapodás és állomány. Az 1910. évi gyarapodás, melyet az alábbi táblázatos kimutatás részletez, 711 faj és 2119 darab, mintegy 8000 korona múzeumi értékben. Az állattár állománya az 1910. év végén 63,599 tétel, több százezer drb. Az állattárban meglévő állatfajok száma, különböző módokon kikészítve, illetőleg az egyes állatfajok ismeretéhez megkívánt tárgyakkal (fészek, tojás, termékek stb.) 1910. márczius havában volt 20,993 meghatározott és mintegy 30,000 meghatározatlan. A fajokról betűrendes czédulakatalógust vezetünk, melyben minden fajnak külön czédulája van. A czédula feltünteti, hogy az illető fajból hány darab van, mikor és honnét szereztük és milyen minden egyes darab kikészítésének módja. Az új szerzeményt — miután rendes szerzeménynaplóba is bevezettük — mindig az illető faj czédulájára vezetjük reá. A gyűjteményre nézve új fajok számára új czédulát iktatunk be; ami természetesen csak az új anyag meghatározása után lehetséges. Ez idő szerint még nem állapíthatuk meg, hogy az 1910. évi szerzemény hány új fajjal gyarapította gyűjteményünket.

Rendezési munkálatok. Már említettem régebbi jelentéseimben, hogy gyűjteményünknek arra való anyagát az illető állatfajok életmódjának föltüntetésére alkalmas, u. n. oikologiai csoportokban fogjuk az új helyiségekben kiállítani. Elkészült három nagy csoportozat és 7 kisebb. Nagyobb csoportozatok: 1. Gémtanya; 2. Keselyű félek és dögre járó sasok gránitszikla környezetben; 3. Fülesbagolyra támadó kisebb sas, Kánya és Karvalyfélék mézsziklás tájékon. Kisebb csoportok: 1. Kisebb bagolyra támadó énekes madarak csoportja; 2. Keresztcsőrű Pintyek fenyőfán; 3. Királykák fenyőfán; 4. Pintyfélék téli tájon, amint különféle kórok magjait szedik; 5. Czinkefélék őszi lombú faágakon; 6. Mocsári Bagoly csoport; 7. Halászó Sas vadkacsa zsákmánnyal. A rendszertári nagy múzeumi terem tetőzetén elhelyeztük a közönségesebb ragadozó madarakat a röplésüket feltüntető módon. Közéről érinti az állattár az állattani intézet könyvtárának rendezése, mely ma már mintegy 40,000 művet tartalmaz. A múzeumi munkálatokra inkább szükséges részét a földszint múzeumi folyosójának galéria szekrényében helyeztük el. Czédulakatalógusa elkészült.

Átköltözés. Az állattárnak az új állattani intézet múzeumi helyiségeibe költözéséről, sajnos, még most sem terjeszthetek kielégítő jelentést a Közgyűlés elé. A múzeumi termek bútorzata, nevezetesen a szekrények üvegezése csak a múlt év októberének végén készült el, amidőn a beállott hideg a költözködést lehetetlenné tette. A Mikó-lak múzeumi helyiségei a Közgyűlés előtt tudvalévőleg nem fűthetők. Bennük a téli hónapokban nem lehet dolgozni. A tárgyakat a régi épületből az újba jóformán egyenként, kézben kell áthordani, és így a költözködést csak kitavaszkodás után folytathatjuk. Ami anyag az új helyiségekben van, azt — kevés kivétellel — az új állattani intézet használatba vétele óta szereztük; az imént említett csoportokat is kizárólag abból állítottuk össze. Egyébiránt a nagyobb erővel való költözködéshez eddig személyzetünk nem volt, mert azt részben a múzeummal is sürgősen szükséges könyvtár rendezése, részben a költözködés előkészítése, az új anyagnak rendbe hozása, a fajkatalogus és egyébek bőven elfoglalták.

Munkaerők. Az állattárnak segítségére voltak a múlt évben *Boga Lajos*, állattári őrsegéd, *Ebner Sándor* oklev. középiskolai tanár és *Varga Lajos* tanárjelölt. A két utóbbit, erre nyert fölhatalmazás alapján, az állattár állami segélyének terhére alkalmaztam csekély havi tiszteletdíjjal. Ugyancsak ebből pótoltam két szolgáló fizetését, kik az állattárban segédkeztek. *Führer Lajos* úr, aki a tavaly szerzett anyag nagy részét szállította, készítette az oikológiai csoportokat. Az anyagnak egy kisebb részét *Ajtai K. Gyula*, volt állattani intézeti demonstrátor gyűjtötte. *Dr. Szilády Zoltán* egyetemi magántanár úrnak a kimutatásban jelzett Hemipteronok gyűjtését köszönjük. *Simon Sándor* állattani intézeti praeparator madarak tömésében működött közre. Az állattárnak, az Erdélyi Múzeumegyesület által alkalmazott őrsegéden és rajtam kívül nincs egyetlen saját szakembere sem. Ilyenformán az állattárnak minden irányú tudományos földolgozása, még mindig nagy meghatározatlan anyagának meghatározása saját erőnkől ezután sem válik lehetővé.

Anyagiak. Az állattárnak az elmúlt évben a Múzeumegyesülettől 1050 korona, az állami segélyből 6000 korona állott rendelkezésére. Igen csekély összeg ahhoz képest, hogy mennyiségi és múzeumban már ki nem állítható anyagot kell újjal pótolni és az anyagnak korszerű föllállítása mennyi költséggel jár. Mintegy 20,000 koronára volna szükségünk, például legújabb számításaim szerint csak ahhoz, hogy borszeszben vagy más folyadékban elített tárgyait megfelelő és véglegesnek tekinthető üvegekbe rakassuk át.

Dr. Apáthy István
igazgató.

Az Erdélyi N.-Múzeum Állattárának gyarapodása
az 1910. évben.

Folyó szám	A tárgy rövid leírása	Fajszám	Darabszám	Beszerezés módja	Észrevétel
1	Tüskésbőrűek (Echinodermata) Tengeri csillag-félék (Asteroidea) — — — —	1	2	ajándék	Dr. Gausz Viktortól (Fiume)
2	Izeltlábúak (Arthropoda). Félfödeselesszárnyúak (Hemiptera) — — — —	537	1269	int. gyűjtés	Gyűjt. dr. Szilády Z. e. i. magántanár
	Gerincesek (Vertebrata). <i>Madarak (Aves).</i>	165			
3	Kitömött Madár — —		373	vétel	Führer Lajostól
4	Kitömött Madár — —		16	int. gyűjtés	Gyűjt. Ajtay K. Gyula
5	Kitömött Madár — —		1	cseré	
6	Madárbőr — — — —		142	vétel	Führer Lajostól
7	Madárbőr — — — —		18	int. gyűjtés	Gyűjt. Ajtay K. Gyula
8	Madárfészek — — — —		11	vétel	Führer Lajostól
9	Fészekalj fészkek nélkül		180	vétel	" "
10	Fészekalj fészkekkel együtt		38	vétel	" "
	Emlősök (Mammalia).	8			
11	Kitömött emlős — — —		18	vétel	Führer Lajostól
12	Kitömött emlős — — —		1	int. gyűjtés	Gyűjt. Ajtay K. Gyula
13	Kitömött emlős — — —		1	ajándék	Szabó I. gymn. tan.
14	Alkoholban — — — —		2	vétel	Führer Lajostól
15	Fejváz — — — —		3	vétel	" "
	Összesen	711			
16	Galvanoplasztikus állatminták a nápolyi zoológiai állomáson készült eredeti mintázatok alapján — — — —		44	vétel	A galvanoplasztikus sokszorosítást készítette a württembergische Metallwarenfabrik (Geitlingsen)
	Összesen		2119		